

Verkondiging 3 december Jesaja 63: 19b – 64: 1-11 en Marcus 13: 24-37

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

De geschiedenis herhaalt zich... Soms kan een déjà-vugevoel je bekruipen. Bij de uitslag van de Tweede Kamerverkiezingen van twee weken geleden met de enorme overwinning van de PVV moest ik denken aan 2002, toen de LPF, Lijst Pim Fortuyn, stormachtig opkwam en heel wat zetels veroverde. Met een formateur die heel even formateur was, denk je: we zijn weer terug in die tijd.

Die uitslag van de verkiezingen in 2002 is gelijk een relativering van dat de geschiedenis die zich herhaalt. Er zijn altijd wel overeenkomsten, maar evengoed verschillen. Het CDA op 43 zetels in die dagen, ik denk dat Henri Bontenbal met een kwart daarvan al heel blij was geweest, een vreugdedans had ingezet.

De geschiedenis herhaalt zich, als wij vandaag jou, Cees, in het ambt van ouderling bevestigen gaat dat wel op. Het is in ieder geval de derde keer dat je plaatsneemt in de kerkenraad. Dat is wat ik weet. Met deze weerkerende geschiedenis zijn wij wel blij, dat je je opnieuw beschikbaar bent. Jouw gaven ten dienste stelt aan onze gemeente.

Ook in de Bijbelgedeeltes van vandaag zit er een herhaling en dat zit hem niet in woorden, dat er zinnen uit het ene gedeelte terugkomen in het andere, maar komt door een gebeurtenis. Het gedeelte uit Jesaja is geschreven in een tijd van verwoesting: de stad Jeruzalem ligt in puin en dat geldt ook voor de tempel: daar is niets meer van over. Datzelfde is het geval, als wij 500 jaar in de tijd reizen en aankomen bij het moment dat Marcus zijn verhaal schreef. Het zijn dan de Romeinen die de stad en de tempel met de grond gelijk maken. Een weerkerende geschiedenis.

Jesaja en Marcus reageren beiden op die situatie, een van onzekerheid en verwarring: wat gaat de tijd brengen? Hoe gaan dingen zich ontwikkelen? Wat betekent geloven, vertrouwen hebben in zo'n situatie? Beiden brengen dan hun gedachten onder woorden.

Wij hebben een gedeelte van een lange stuk uit Jesaja gelezen. Dat hele stuk wordt wel aangeduid als een psalm, een lied. Het bijzondere aan dat gezang is dat het een mengsel aan gevoelens bevat. Bijna tegenstrijdige ideeën. Wat wij gehoord hebben, begint met een uitroep: 'Scheurde U maar de hemel open om af te dalen! De bergen zouden voor U beven.'

Die uitroep heeft wel een wat verwijtende klank in zich. Jesaja heeft het gevoel dat hij vergeten wordt en met hem het volk Israël. Dat God zich met hen verbonden heeft, lijkt de Eeuwige niet meer te beseffen. Zo verzucht Jesaja: 'U bent toch onze vader? Abraham heeft ons niet gekend en Israël [Jakob] zou ons niet herkennen, maar U, Heer, bent onze vader, van oudsher heet U Onze bevrijder. Waarom, HEER, liet U ons afdwalen van uw wegen?' In die laatste woorden proef je verwijt. God wordt ter verantwoording geroepen voor de ellende waar de mensen zich in bevinden. Dat Hij niet gedaan heeft wat Hij beloofd had, Zijn trouw tekort is geschoten en zo de stad in puin ligt.

Tegelijkertijd en toch wel tegenovergesteld legt Jesaja de oorzaak voor de problemen bij zichzelf en de mensen. Zo horen wij hem zeggen: 'Maar nu bent u kwaad op ons, omdat wij

alles verkeerd gedaan hebben. Waren we maar dicht bij u gebleven, dan zouden we gered zijn!’ Het ligt niet aan God, maar aan de mensen zelf; zij hebben gefaald en zijn tekortschoten. De verwoesting van de stad en de tempel hebben zij over zichzelf afgeroepen. Dat kun je de Eeuwige niet verwijten.

Die tegenstrijdige ideeën en gevoelens hebben iets verwarrend, zeker als je logisch wil denken: wat is het nou, het een of het ander? Zelf vind ik het hier iets moois hebben. Het is zo menselijk: het heen en weer geschud worden tussen emoties. Zo kun je boosheid voelen over iets, een ander wat verwijten. Terwijl je ook weet, dat je zelf niet vrij uitgaat.

Die wisselende gevoelens worden hier betrokken op God, het is in relatie tot de Eeuwige dat het verwoord wordt. Hij wordt aangesproken. Dat dat gebeurt, heeft te maken met een fundamenteel vertrouwen, dat er een relatie is, een band tussen God en Jesaja, God en de mensen. Dat uiteindelijk de Eeuwige trouw zal blijken. Jesaja zegt: ‘Toch, HEER, bent U onze vader,/ wij zijn de klei, door U gevormd, wij zijn het werk van uw handen.’ Hoe dan ook, Jesaja blijft geloven dat hij en het volk niet vergeten zullen worden! Dat God zijn kind niet loslaat.

Een mengsel van gevoelens, ideeën, maar uiteindelijk overheerst de hoop, het vertrouwen op God bij Jesaja. Dat patroon herhaalt zich in het gedeelte uit Marcus: daar zijn ook tegenstrijdige ideeën, maar de boventoon is vertrouwen houden en koesteren.

Wij horen over een voorbeeld van Jezus, waarvoor hij de vijgenboom gebruikt. Aan die boom kun je zien elk seizoen in aantocht is. Veel bomen blijven in Israël altijd groen, daar kun je jaargetijden niet aan aflezen, dat geldt dus wel voor de vijgenboom. Jezus roept de leerlingen op, zoals je aan de vijgenboom het seizoen kunt zien, om zo naar hun tijd te kijken en op te merken hoe het met de wereld staat. Of het koninkrijk van God definitief zal aanbreken.

Wat tegenstrijdig is dat Jezus bijna direct zegt: ‘Niemand weet wanneer die dag of dat moment zal aanbreken, de engelen in de hemel niet en de Zoon niet, alleen de Vader.’ Tja, hoe kun je de tijd nou lezen als alleen God de Vader het moment weet? Dat is een onmogelijk taak, dat gaat niet lukken. Eerder waarschuwt Jezus ook nog dat het heel moeilijk is om de tijd te duiden: je zit er snel naast.

Die tegenstrijdigheid doet niets af aan de oproep van Jezus: ‘Pas op, wees waakzaam!’ Tot slot herhaalt Jezus die woorden en dat benadrukt het belang: ‘Wat Ik tegen jullie zeg, zeg Ik tegen iedereen: wees waakzaam.’

‘Wees waakzaam! Let goed op!’ Dat brengt mij terug bij Jesaja: wat hij laat zien, is een houding van waakzaamheid. Het is het vertrouwen blijven houden, koesteren dat God trouw zal blijken, ondanks de situatie waar hij en het volk zich bevindt, dat uiteindelijk zal blijken: ‘HEER, bent U onze vader,/ wij zijn de klei, door U gevormd, wij zijn het werk van uw handen.’ Dat is verwachtingsvol uitzien. Die hoop moeten de leerlingen blijven koesteren.

De geschiedenis herhaalt zich... Met een jaarlijkse kalender van vaste kerkelijke feesten geldt dat zeker. Vandaag eerste Advent, opnieuw is er die periode van vier zondagen dat wij ons gaan voorbereiden op het grote feest: kerst komt eraan!

Voor die een zal die weerkeer iets positiefs hebben. Kerst en oud en nieuw, het zijn familiedagen waar je de warmte en verbondenheid met naasten kunt ervaren. Het is een tijd die je goed kan doen. Waar je naar uit kunt zien.

Een ander zal er mogelijk minder verlangen naar die periode. De kersttijd kan je laten voelen wie je mist, een geliefde, wat er ontbreekt: vrede in de familie, vriendschap met anderen. Laat die tijd maar snel voorbij zijn, kun je dan denken.

Dat het weer Advent is, doet mij zelf wel weer goed. Dat terwijl ik er pas helemaal niet aan moest denken: toen overheerste het gevoel van 'wat vliegt de tijd', weer een jaar voorbij. Dat het mij goed doet, komt omdat de Adventstijd en ook kerst ons helpen herinneren waar hoop te vinden is en wat die hoop inhoudt. Dat vertrouwen komt niet door een gebeurtenis: daar kun je gemakkelijk op verkijken. Maar heeft met iemand te maken, met de Eeuwige.

Daarom zijn die woorden uit Jesaja zo mooi, de persoonlijke taal die hij spreekt. Hij spreekt de Eeuwige aan, met al zijn gevoelens, op een vertrouwelijke wijze: vader. Het is zijn vertrouwen dat God zijn trouw houdt, zorgzaam zal blijken.

Als wij ons opmaken voor kerst, wordt dat beeld van hoe de Eeuwige trouw is verder ingekleurd, aangevuld. Met kerst vieren wij de geboorte van Jezus Christus, dat Hij Gods hoopvolle teken is in de tijd. Jezus laat zien dat God de wereld nooit loslaat, maar zichzelf blijvend verbonden heeft.

Jezus als hoopvol teken komt doordat in Hem vrede, genade, vergeving, zichtbaar is geworden. In zijn leven, met zijn sterven en opstaan, bleek dat dat geweld niet het laatste woord had, maar Gods redding, Zijn goedheid.

Als Jezus dan oproept om waakzaam te blijven en dat toepassen op deze tijd van advent betekent dat voor mij dat wij vertrouwen houden, verbonden blijven met God, dat wij Zijn vrede en vergeving tot ons laten komen. Dat wij ons daaraan gewonnen geven, daarin schuilen.

Die vrede en vergeving maken ons leven anders. Ze kunnen ons helpen om ons met onszelf te verzoenen. Dat wij vrede hebben met wie wij zijn, onze onvolkomenheden, schuldgevoelens die wij kunnen hebben, onze onzekerheid. Dat wij mogen weten dat God ons aanvaardt met wie wij zijn.

Wees waakzaam! Blijf verwachten! Het vraagt om een actieve houding, zoals voor de geboorte van een kind allemaal dingen gedaan, geregeld worden. Kinderkamer gereed en dat soort zaken. Het waakzaam zijn betekent dat wij niet het visioen, Gods droom over onze wereld opgeven. Het is niet een je overgeven aan de orde van de dag, meegaan in de gang van hoe het altijd gaat. Zeker, het gevoel van weerkeer aller dingen kan verlammen. Ach, uiteindelijk verandert er niets, blijft alles bij het oude... Men probeert het wel, maar dan...

Het hoopvolle dat Jezus belichaamt, doet ons opkomen voor vrede, voor vergeving. Schakelt ons in om niet onrecht te laten winnen van het recht, dat de zwakke niet het onderspit delft

ten opzichte van de sterke. Wij worden gevraagd om de woorden van Jezus te blijven leven, ons inzetten en niet op te geven. Doorgaan zonder op te houden.

De geschiedenis herhaalt zich... Soms kan een déjà-vugevoel je bekruipen. Dat je denkt: heb ik dat niet al eerder gemaakt... Inderdaad, sommige dingen gebeuren niet voor de eerste keer. Zolang het iets positiefs is, is die herhaling niet zo erg. Opnieuw is het Advent, maken wij ons op voor Kerst. Weer worden wij bepaald bij wat hoopvol stemt: bij de Eeuwige die zichtbaar werd in Jezus Christus, bij Zijn trouw en goedheid.

Amen